

ศูนย์วิจัยวัฒนธรรม
แผ่นดินประชาสัมพันธ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปการแสดง
ด้านงานหัตถกรรม ด้านสุขภาพ

เทศบาลตำบลดงหลวง

อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึงความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อ แม่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านท้องถิ่นต่างๆ ความรู้เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันช่วยเหลือตนเองให้แก่ผู้อื่น ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่มีคุณธรรมสอนให้คนเป็นคนดี สอนให้คนเคารพธรรมชาติรู้จัก

พึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลาย ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคนทีล่วงลับไปแล้ว

ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นความรู้เรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทอเสื่อ การสานตะกร้า การทำไม้กวาด และเครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่ ด้วยหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือทางการเกษตรนอกจากนั้น ยังมีศิลปะดนตรี การฟ้อนรำ และการละเล่นต่างๆ การรักษาโรคด้วยวิธีต่างๆ เช่นการใช้ยาสมุนไพร การนวด เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ และถ่ายทอดมาให้เรา มีวิธีการหลายอย่างที่ทำความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบันด้วย คือ

- การอนุรักษ์ คือการนำรักษาสิ่งที่งามไว้
- การฟื้นฟู คือ การรื้อฟื้นสิ่งที่งามที่หายไป เลิกไป หรือกำลังจะเลิก ให้กลับมาเป็นประโยชน์ เช่น การรื้อฟื้นดนตรีไทย
- การประยุกต์ คือ การปรับ หรือการผสมผสานความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ให้เหมาะสมกับสมัยใหม่ เช่น การใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาล ประสานกับการรักษาสมัยใหม่ การทำพิธีบวงสรวงใหม่ เพื่อให้คนร่วมมือกันอนุรักษ์ป่า

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

- 1.ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเป็นความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม
- 2.ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ
- 3.ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิตคนไทย
- 4.ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว และการเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชน และสังคม

5.ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญในการมองชีวิต เป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆ

6.ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะ หรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

7.ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลดงหลวง

จัดทำโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลดงหลวง

ด้านหัตถกรรม

1.นางบวร รัตนานุกูล อายุ 88 ปี

ประวัติ บ้านเลขที่ 22 หมู่ที่ 1 ตำบลกงหรา

ความเชี่ยวชาญ จักสาน เช่น สานนาง กระตัง

เจีย สุ่ม กระเชอ ช้อง เสื่อค้ำ, คอสูม และหมากตักน้ำ

2.นายเคว็จ เกดียงสง อายุ 89 ปี

ประวัติ บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 4 ตำบลกงหรา

ความเชี่ยวชาญ ทำโพน กลองมโนราห์ ไม้กวาด

สุมไก่ ทำตำจอม ตำมพร้าวและสานตำพร้าว

ด้านศิลปะการแสดง

นางอ้อมจิต สงแทน (มโนราห์อ้อมจิต เจริญศิลป์) 72 ปี

ประวัติ บ้านเลขที่ 188 หมู่ที่ 2 ตำบลกงหรา

ความเชี่ยวชาญ กวรามโนราห์ ร้อยลูกปัดมโนราห์

ไว้ครุมโนราห์ (มโนราห์ลงครุ) เขียนกลอนมโนราห์

ด้านแพทย์แผนไทย

นางคัน ชูท่าง อายุ 77 ปี

ประวัติ บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 1

ความเชี่ยวชาญ หมอตำแย แต่งกุศ

بيبเอ็น แต่งท้องหนหัวเด็ก

